

Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne

Włącz działanie!

Raport z diagnozy

Hanna Kostrzewska, Łukasz Dziuba
2022 r.

**Dom
Kultury
Chwałowice**

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

**NARODOWE
CENTRUM
KULTURY**

**DOM
KULTURY+**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne. Edycja 2022

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
Chwałowice i dom kultury	2
Konteks badania	4
Diagnoza.....	5
Spacer badawczy / spacer historyczny	5
Inspiracja dla Inicjatyw Oddolnych	6
Warsztat wydobywczy - młodzież	7
Inspiracja dla Inicjatyw Oddolnych	8
Warsztat wydobywczy – seniorzy	11
Inspiracja dla Inicjatyw Oddolnych	13
Warsztat wydobywczy – społeczność lokalna	13
Inspiracja dla Inicjatyw Oddolnych	14
Wywiad pogłębiony – Rada Dzielnicy.....	15
Inspiracja dla Inicjatyw Oddolnych	15
Wnioski i rekomendacje.....	16
Informacje.....	18

WPROWADZENIE

Niniejszy raport jest efektem etapu diagnostycznego projektu „Włącz działanie! Kulturalna diagnoza Chwałowic” realizowanego przez Dom Kultury w Rybniku-Chwałowicach, a dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne. Edycja 2022. Celem strategicznym programu jest inicjowanie działań służących wzmocnieniu zaangażowania domów kultury w życie społeczności lokalnej, odkrywaniu i rozwijaniu potencjału i kapitału kulturowego jej członków oraz kulturotwórczych zasobów społeczności. Program jest podzielony na dwa etapy. Pierwszy etap skupiony jest na diagnozie, natomiast drugi na realizacji oddolnych inicjatyw mieszkańców. Oba etapy są ze sobą powiązane poprzez upublicznienie treści diagnozy, co ma być pomocne dla osób i grup zainteresowanych opracowaniem inicjatywy w drugim etapie oraz w zgłoszeniu jej w zgodzie z lokalnymi potrzebami i potencjałami.

Założeniem projektu „Włącz działanie!...” jest identyfikacja i pobudzenie potencjału kulturotwórczego mieszkańców Chwałowic, stworzenie diagnozy o charakterze partycypacyjnym na podstawie poddanych analizie pomysłów, uwag i zastrzeżeń zgłoszonych przez mieszkańców miasta. Realizacja działania ma przyczynić się do wzmocnienia zaangażowania ośrodka kultury w życie Chwałowiczian, zainspirowania i pobudzenia mieszkańców do zgłaszania autorskich inicjatyw. Chwałowicki dom kultury w procesie diagnostycznym w sposób szczególny zaangażował osoby w wieku od 14 do 30 lat, które rzadko korzystają z propozycji instytucji. Ponadto podczas procesu diagnostycznego zebrano także wiedzę, refleksje i pomysły przedstawicieli społeczności lokalnej - radnych, aktywistów, seniorów i przedstawicieli młodzieży.

CHWAŁOWICE I DOM KULTURY

Chwałowice to dzielnica Rybnika położona na południe od centrum miasta. W latach 1945–1954 była siedzibą gminy Chwałowice, a w latach 1967–1973 funkcjonowała jako samodzielne miasto. Liczba mieszkańców dzielnicy (na 30 czerwca 2021) wynosiła 6860, z czego na pobyt stały zameldowanych było 6744 mieszkańców, a na pobyt czasowy: 116.

Nazwa miejscowości pochodzi prawdopodobnie od staropolskiego imienia „Chwał”, który mógł być pierwszym osadnikiem lub właścicielem Chwałowic. Pierwsza wzmianka o istnieniu osady pochodzi z pierwszej połowy XIII wieku.

Ważnym dla mieszkańców rokiem był 1903, kiedy książę von Donnersmarck założył na jej terenie kopalnię, która oddziałuje na życie Chwałowiczian do dnia dzisiejszego. Wraz z nią zaczęły w szybkim tempie powstawać obiekty przemysłowe, domy urzędnicze, „familoki”, zbudowano bocznice kolejową i nową szkołę.

W 1955 roku miejscowość uzyskała status osiedla, natomiast w 1966 otrzymała prawa miejskie. W 1973 Chwałowice utraciły samodzielność, stając się jedną z dzielnic Rybnika¹.

Budynek Domu Kultury w Chwałowicach. Fotografia wykonana 12 grudnia 2021 r. przez [Podronowany](#).

¹ Dane dotyczące dzielnicy zaczerpnięte ze strony Urzędu Miasta Rybnika oraz Banku Danych Lokalnych GUS.

Dom Kultury w Chwałowicach został oddany do użytku w 1958 roku. Budynek został sfinansowany przez ówczesnego dyrektora kopalni, który chciał zapewnić miejsce prób kwartetowi wokalnemu o nazwie MaKaWroNo. Oficjalnego otwarcia Domu Kultury dokonano w 4 grudnia 1958 roku w obecności samego pierwszego sekretarza PZPR Władysława Gomułki.

Dom Kultury przez lata słynął jako centrum jazzu oraz miejsce klubu filmowego. Na przestrzeni wielu lat działały m.in.: Zespół big beatowy "WIATRAKI", Zespół Tańca Ludowego, jazz rockowy "Miraż", liczne pracownie i koła zainteresowań- recytatorskie, malarstwa i grafiki, majsterkowiczów, krótkofalowców, konstrukcyjno-telewizyjny, akwarystyczny i wiele innych.

Należy wspomnieć też o kultowym już zespole jazzu tradycyjnego "South Silesian Brass Band", który działa już ponad 45 lat. Dom Kultury od sześćdziesięciu lat tworzą ludzie z pasją: artyści, instruktorzy, pracownicy techniczni i biurowi. W Domu Kultury działają liczne grupy artystyczne: taneczne, teatralne, plastyczne oraz odbywają się różnorakie zajęcia ogólnorozwojowe dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Organizowane są liczne wydarzenia te jednorazowe i te cykliczne, które od wielu lat cieszą się wysoką renomą nie tylko w Rybniku. Dom Kultury wie dzie prym również w organizacji wydarzeń dla "najmłodszych odbiorców kultury"².

Dom Kultury dysponuje licznymi pomieszczeniami, w których realizowane są działania artystyczne i warsztatowe. Część z pomieszczeń ma charakter wielofunkcyjny – z powodzeniem można w nich organizować warsztaty, spotkania, zajęcia różnego typu, jak i wystawy, przeglądy czy pokazy. Istotną przestrzenią jest sala widowiskowa, która obecnie jest remontowana - kompleksowa modernizacja sali obejmie m.in. dostosowanie akustyki do obowiązujących standardów, modernizację instalacji wentylacji oraz wyposażenie sali w klimatyzację, wymianę podłóg, zmianę nachylenia widowni, poprawiającą widoczność sceny.

KONTEKS BADANIA

Działania diagnostyczne realizowane były w specyficznym okresie – nie tylko dla samego Domu Kultury, ale także dla innych placówek kulturalnych w kraju. Badania realizowano po dwuletnim okresie pandemii, w znacznej mierze ograniczającym możliwość prowadzenia działalności w tradycyjnej formie.

Ponadto na działalność sektora kultury w Polsce w znaczącym stopniu wpłynęła wojna w Ukrainie i zwiększenie udziału osób pochodzenia Ukraińskiego jako potencjalnych odbiorców działań instytucji kultury.

² Informacje o domu kultury zostały zaczerpnięte ze strony DK Chwałowice

W kontekście funkcjonowania Domu Kultury znaczenie ma także realizowany obecnie remont sali widowiskowej, który w perspektywie czasu znacząco wpłynie na działalność instytucji, jej dostępność i atrakcyjność.

DIAGNOZA

Działania badawcze, realizowane w czasie części diagnostycznej projektu, miały na celu rozpoznanie lokalnych potencjałów, ale także potrzeb i możliwości mieszkańców. W sposób szczególny analizowano zainteresowania, oczekiwania i pasje osób, których partycypacja w kulturze dotychczas była znikoma lub ukryta. Badania miały przyczynić się z jednej strony do poznania społeczności lokalnej, lokalnych kontekstów i zasobów, a z drugiej pokazać otwartość Domu Kultury i gotowość wsparcia mieszkańców w realizacji zainicjowanych przez nich działań.

Przed przeprowadzeniem działań diagnostycznych zostało zorganizowane spotkanie z zespołem Domu Kultury, w ramach którego pracowano nad tworzeniem zarysu mapy lokalnych potencjałów.

Struktura raportu jest odzwierciedleniem zastosowanych działań badawczych – były to: spacer badawczy, warsztaty wydobywcze (z młodzieżą, seniorami, społecznością lokalną) a także wywiad pogłębiony z przedstawicielem Rady Dzielnicy. Poszczególne badania i spotkania opisane są z uwzględnieniem wypracowanych w ich trakcie pomysłów na inicjatywy. W końcowej części dokumentu można znaleźć wnioski i rekomendacje powiązane z efektami pracy badawczej i diagnostycznej. Jednocześnie, niezależnie od rekomendacji, autorzy zgłaszający swoje inicjatywy mogą skorzystać ze wszystkich zapisów raportu diagnostycznego.

SPACER BADAWCZY / SPACER HISTORYCZNY

Inauguracyjne działanie badawcze zostało przeprowadzone w trakcie spaceru historycznego w dniu 23.04.2022 r. Spacer historyczny prowadzony był w grupie kilkunastu osób i podejmował najważniejsze wątki historyczne w Chwałowicach, ze szczególnym uwzględnieniem historii powstawania kopalni Chwałowice oraz historii rodu Donnersmarcków, który związany był z początkami tego przemysłu w Chwałowicach.

Spacer historyczny wzbudził duże zainteresowanie mieszkańców, co samo w sobie jest bardzo dobrym znakiem dla budowania Inicjatyw Lokalnych w oparciu o właśnie wątki silnie polegające na tradycji, historii i lokalnej tożsamości.

INSPIRACJA DLA INICJATYW ODDOLNYCH

Po odbyciu spaceru miała miejsce krótka dyskusja z mieszkańcami, w oparciu o którą można wyszczególnić parę wątków, które mogą stanowić inspirację dla Inicjatyw Oddolnych:

- historia i tożsamość – mieszkańcy zwrócili uwagę na to, że z jednej strony brakuje wśród nich i w świadomości społecznej wiedzy na temat faktów historycznych, które obiektywnie opowiadają lokalne dzieje, ale z drugiej strony brakuje też takiej ludzkiej perspektywy w tej opowieści historycznej - perspektywy zwykłych mieszkańców, którzy od ponad 120 lat żyją w Chwałowicach dzięki kopalni.
- kopalnia węgla kamiennego – daje życie, ale też je utrudnia – tak długa eksploatacja terenów przez wydobywanie węgla zostawiło i zostawia wciąż też negatywne ślady w tkance miejskiej. Są to zarówno zniszczenia infrastruktury publicznej (ulice, chodniki, drogi, budynki publiczne), infrastruktury prywatnej (domy, bloki, mieszkania), jak i przyrody (wszechobecne hałdy, zasypywane są zbiorniki wodne, utrudnione jest poruszanie się piesze i rowerowe ze względu na odgradzone i niebezpieczne obszary składowania odpadów

powydobywczych). Jest to zjawisko, które może stanowić ważną oś opowieści historycznych w inicjatywach oddolnych.

- piękny budynek Domu Kultury – budynek, który powstał pod koniec lat '50 XX wieku posiada ogromny potencjał miejsca i przestrzeni - wraz z otaczającym go parkiem z ławkami i schodkami. Warto, by inicjatywy oddolne starały się wykorzystać ten potencjał, szczególnie zwracając uwagę na okolice amfiteatru wokół domu kultury – przestrzeń pobudzona ponownie do wzmożonej aktywności społecznej może być pierwszym krokiem do większej ingerencji w jej doinwestowanie i modernizację.

WARSZTAT WYDOBYWCZY - MŁODZIEŻ

Spotkanie z młodzieżą odbyło się w dniu 25.04.2022 r. Uczestnikami spotkania byli uczniowie I klasy Liceum Ogólnokształcącego (IV LO). Struktura spotkania zakładała:

- krótkie przedstawienie programu „Dom Kultury + Inicjatywy lokalne”
- warsztat nad rozumieniem słowa kultura (luźne skojarzenia młodzieży z tym pojęciem)

- dyskusja / warsztat dotyczący sposobów spędzania czasu przez młodzież (jak młodzież się relaksuje, jak odpoczywa)
- warsztat / działanie twórcze, w ramach którego młodzież przepracowywała rezultaty wcześniejszych warsztatów tworząc inicjatywy potencjalnie interesujące młodsze pokolenie chwałowiczan

Jeśli chodzi o skojarzenia młodzieży z kulturą to w czasie burzy mózgów, swobodnej dyskusji młodzież wyodrębniła hasła, które dla nich są najbliższe pojęciu "kultura".

Najczęściej w dyskusji padały następujące skojarzenia: muzyka (najczęściej wskazywana), sztuka (również często wyodrębniana w odpowiedziach).

Popularnością cieszyły się także skojarzenia związane z teatrem i ubiorem. Poza tymi hasłami w wypowiedziach młodzieży pojawiały się także: obrazy, społeczeństwo, aktorstwo, koncerty, język, malarstwo, sporty, ludzie, literatura, taniec.

Zapytana o sposoby na regenerację młodzież, udzielała różnorodnych odpowiedzi ujawniając własne preferencje związane z odpoczywaniem, nabieraniem energii do działań. Najbardziej popularną odpowiedzią była muzyka (największa liczba wskazań), a także spotkania, czytanie, spacer z psem i sen. Poza tym młodzież zadeklarowała, że regeneruje się poprzez oglądanie filmów i seriali, trenowanie, granie na gitarze, sporty, malowanie, rzeźbienie w glinie, a także gotowanie.

INSPIRACJA DLA INICJATYW ODDOLNYCH

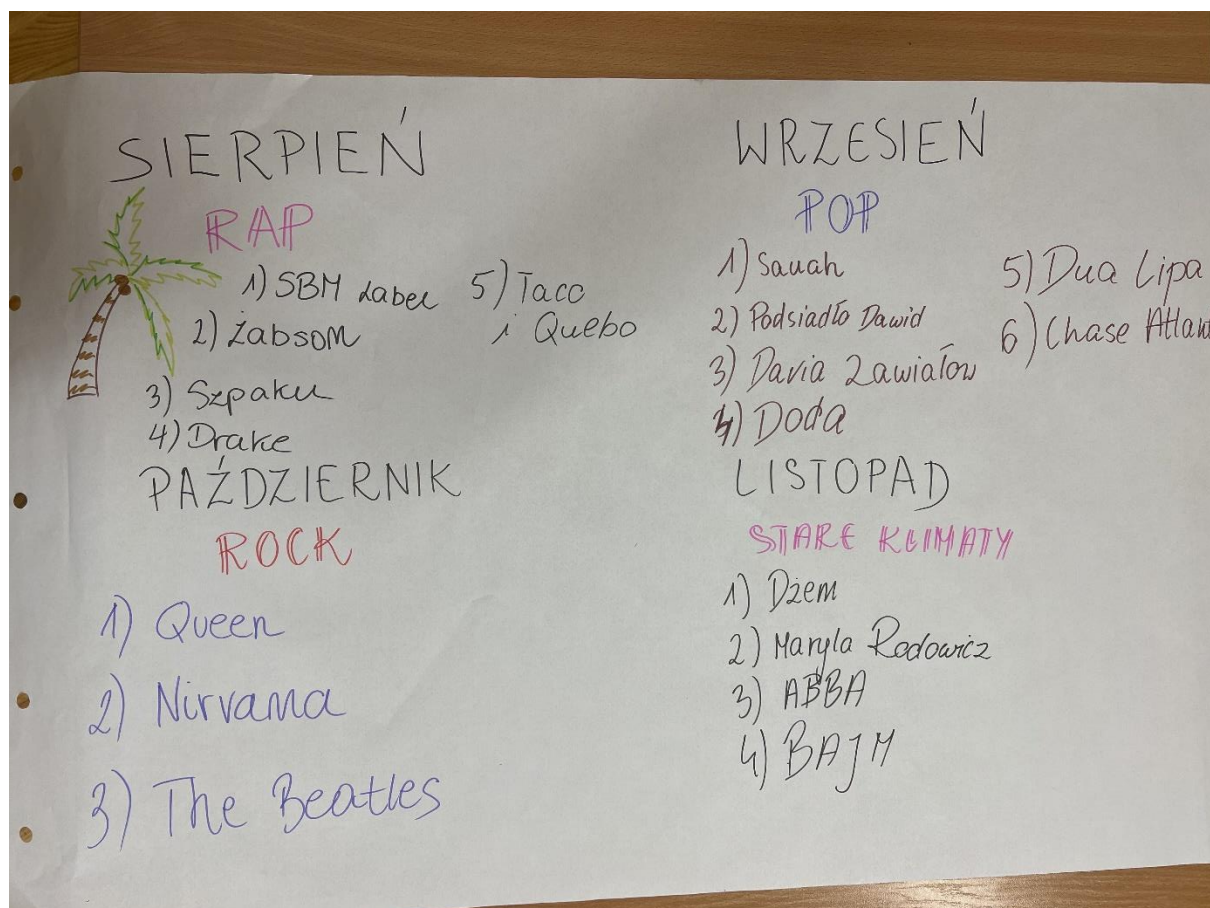
W kolejnej części spotkania młodzież została zaproszona do pracy nad potencjalnymi pomysłami, łączącymi elementy skojarzeń z kulturą z formami regeneracji / odpoczynku, które były najbliższe młodzieży biorącej udział w warsztacie. W rezultacie tego działania powstały następujące pomysły na inicjatywy:

1. Plenerowe eventy - inicjatywa koncertów, wydarzeń plenerowych od sierpnia do listopada. Wydarzenie ma mieć charakter otwarty, wszyscy zainteresowani są zaproszeni. Poza działaniem artystycznym (np. koncerty) inicjatywa obejmowałaby także zlot foodtrucków. Inicjatywa ma być urozmaicheniem "codziennego życia", umożliwiać odpoczynek, dodać barw do codzienności.

2. Muzyka - inicjatywa, w ramach której w każdym miesiącu (od sierpnia do listopada) odbywać się będą koncerty. Każdy miesiąc to inny gatunek muzyki i koncerty poszczególnych wokalistów połączone ze spotkaniami z artystami (rozmowy, poznawanie kuchni - tego jak tworzy się muzykę i jak wyglądają przygotowania do koncertów)

- a. sierpień - RAP - wykonawcy: SBM Label, Żabson, Drake
- b. wrzesień - POP - wykonawcy: Sannah, Dawid Podsiadło, Daria Zawiałow, Sosa, Dua Lipa, Chase Atlantic
- c. październik - ROCK - wykonawcy: Queen, Nirvana, The Beatles (być może zespoły odtwarzające dorobek muzyczny znanych zespołów)
- d. listopad - STARE KLIMATY - wykonawcy: Dżem, Maryla Rodowicz, Abba, Bajm

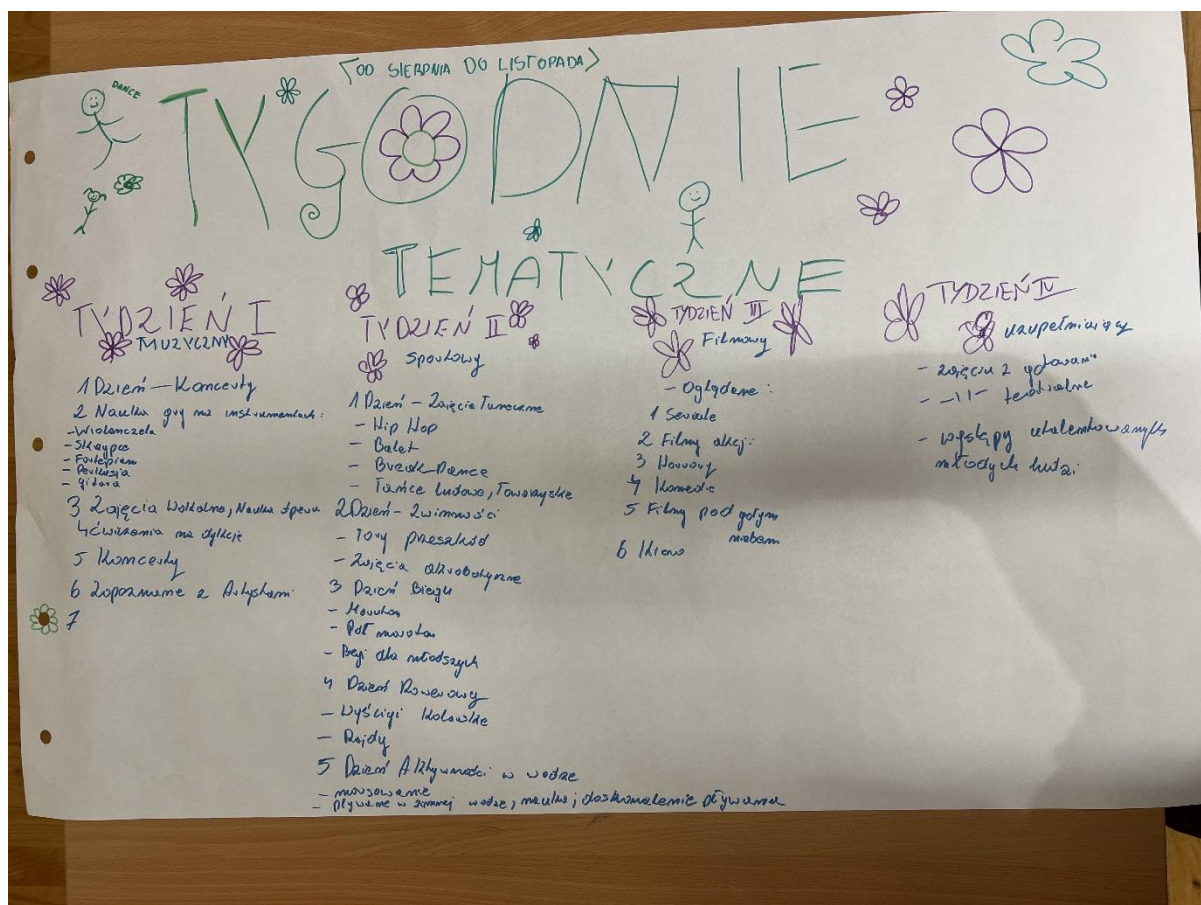

3. Akcja charytatywna umożliwiającą młodym ludziom pokazanie swoich dzieł. W ramach inicjatywy młodzi ludzie mogą zaprezentować własną twórczość, a publiczność płaci symboliczną kwotę (5 zł) za wstęp na wydarzenie. Zebrane w rezultacie pieniądze przekazywane są na dom dziecka.

4. Tygodnie tematyczne - różne tygodnie z różnorodnymi zajęciami dla odbiorców. W ramach każdego z tygodni przewidziane są warsztaty, inicjatywy, pokazy powiązane z wybranym tematem. Zaplanowano tygodnie - muzyczny, sportowy, filmowy, uzupełniający. Inicjatywa mogłaby mieć charakter cykliczny, powtarzać się w okresie od sierpnia do listopada.

- a. tydzień muzyczny obejmowałby m.in. naukę gry na instrumentach, zajęcia wokalne, naukę śpiewu, ćwiczenia na dykcję, koncerty, zapoznanie się z artystami
- b. tydzień sportowy - zajęcia taneczne (hip hop, balet, brakedance, taniec ludowy i towarzyski), zwinność (tory przeszkód, zajęcia akrobatyczne), dzień biegu (maraton, półmaraton, biegi dla najmłodszych), dzień rowerowy (wyścigi kolarskie, rajdy), dzień aktywności w wodzie (morsowanie, pływanie w zimnej wodzie, nauka, doskonalenie pływania)

- c. tydzień filmowy - oglądanie seriali, filmów akcji, horrorów, komedii, filmów pod gołym niebem
- d. tydzień uzupełniający - zajęcia z gotowania, zajęcia teatralne, występy utalentowanych młodych ludzi

WARSZTAT WYDOBYWCZY – SENIORZY

Spotkanie z seniorami odbyło się 26.04.2022 roku w budynku Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rybniku w Chwałowicach. Celem spotkania była rozmowa na temat lokalnych zasobów (materialnych i niematerialnych) i próba przyjrzenia się potrzebom deklarowanym przez starsze pokolenie. Dyskusja dotycząca zasobów dotykała dwóch kategorii:

- historii (lokalne zabytki, znaczące miejsca, ale także tradycje, zwyczaje czy legendy)
- aktywności (tych, które już się dzieją w Chwałowicach i tych, których brakuje)

Zapytani o historię, lokalne dziedzictwo seniorzy wymienili następujące, ważne dla Chwałowic miejsca i działania:

- wieża ciśnień

- drewniany dom pokryty słomą
- młyn na Kielowcu (część Chwałowic) / kajaki
- restauracja i sala na zabawy "U Kuczery"
- hałdy
- familoki
- kopalnia
- kawiarnia w Domu Kultury
- muszla koncertowa
- "Polona"
- saturatory
- harcówka
- policja
- legenda o utopkach z Tomoszka
- kapliczka - pierwszy kościół w Chwałowicach
- Harcerski Klub Seniora "Czarne Diamenty"

W kwestii lokalnych aktywności seniorzy wymieniali następujące zasoby:

a. istniejące:

- siłownia w parku
- klub emerytów (spotkania, wycieczki)
- kino w Domu Kultury
- operetki
- nauka języka angielskiego

b. potrzebne:

- wytyczenie trasy nordic walking
- trasa rowerowa
- zajęcia ruchowe
- zajęcia z rękodzieła

- spotkania z makijażystką
- kawiarnia
- warsztaty kulinarne
- warsztaty rozwojowe
- tańce i swawole
- kurs dla seniorek z panami

INSPIRACJA DLA INICJATYW ODDOLNYCH

W toku spotkania seniorzy wypracowali kilka inicjatyw, pomysłów na działania, które mogłyby wzbogacić ofertę kulturalną dla społeczności lokalnej:

1. Spotkania taneczne przy muzyce - w formie disco / potańcówek z DJ.
Spotkania, w zależności od pory roku mogłyby odbywać się w plenerze lub w salach domu kultury. Mogłyby odbywać się raz w miesiącu i miałyby charakter ogólnodostępny, otwarty dla wszystkich.
2. Spacerzy z Nordic Walking, które odbywałyby się dwa razy w tygodniu.
W trakcie spacerów obecny byłby instruktor, wzbogacając je o ćwiczenia.
Spacerzy trwałyby ok 1,5 godziny i byłyby formą aktywności fizycznej dla seniorów.
3. Warsztaty manualne - mogłyby się odbywać raz w ciągu tygodnia i poświęcone byłyby różnorodnej tematyce (szydełkowanie, tworzenie ozdób, wyszywanie, origami, malowanie, tworzenie makram, strój śląski).
4. Wieczory przy muzyce - różne formy aktywności, których wspólnym mianownikiem byłaby muzyka. Mogłyby skupiać się na wspólnym śpiewaniu, tańcach czy mieć formę karaoke
5. Warsztaty kulinarne - cykl spotkań wokół tematu jedzenia i gotowania.
Każdorazowo spotkanie łączyłoby elementy wiedzy, spotkania i rozmów.
6. Warsztaty rehabilitacji wykorzystujące metodę McKenzie'go
7. Zajęcia ruchowe - np. joga, ćwiczenia, Tai Chi

WARSZTAT WYDOBYWCZY – SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Spotkanie z przedstawicielami społeczności lokalnej odbyło się w dniu 12.05.2022 r. Uczestnikami spotkania byli lokalni aktywiści i wszystkie osoby zainteresowane. Miało charakter otwarty, a uczestniczyć w nim mógł każdy chętny. W czasie spotkania zostały przedstawione założenia konkursu, idea konkursu i diagnozy.

Ponadto opracowano na pomysłach radnych i mieszkańców, które kwalifikowałyby się jako inicjatywy oddolne.

INSPIRACJA DLA INICJATYW ODDOLNYCH

Pomysły:

1. **Śląskie mieszkanie.** Jeden z uczestników spotkania opowiedział o istniejącym w budynku Szkoły Podstawowej nr 13 dawnym mieszkaniu dla nauczycieli. Mieszkanie jest obecnie adaptowane na **izbę śląską** / pokazowe mieszkanie śląskie (z wyposażeniem poszczególnych przestrzeni). Ponadto w mieszkaniu są zgromadzone informacje na temat historii Chwałowic. Istnieją potrzeby uzupełnienia wyposażenia (kupno bytyju, innych mebli), jednak pojawił się pomysł, aby zainicjować zbiórkę przedmiotów, które mogłyby stanowić elementy wyposażenia (zarówno meble, jak i pamiątki - np. świadectwa, dokumenty urodzin, zdjęcia, pocztówki). Ponadto izba może stanowić miejsce warsztatów, spotkań wokół lokalnej historii i zwyczajów. Działania realizowane w ramach programu DK+ mogą założyć promowanie izby regionalnej (np. premiera miejsca)
2. **Działania ekologiczne** - biorąc pod uwagę tereny zielone oraz istniejące hałdy - można zainicjować działania skupiające się wokół tematów ekologicznych, związanych z troską o przyrodę.
3. Połączenie między pokoleniami (opowieści) - podkreślono znaczenie i wartość **kontaktów międzypokoleniowych**, uczyć społeczność dialogu, umiejętności rozmawiania z poszanowaniem opinii innych. Podkreślono także, że szczególnie po okresie pandemii, istotnym, ważnym działaniem są spotkania międzyludzkie (różnego rodzaju inicjatywy, które prowadzą do wspólnotowego działania). Ponadto zaznaczono, że olbrzymią wartością jest rozmowa, opowieść. Być może w ramach inicjatyw realizowanych z DK+ można zainicjować wydarzenie, w którym centralną osią będzie wymiana informacji, historii, opowieści.
4. Stary niemiecki **schron** - na terenie Chwałowic znajdują się trzy dawne schrony - pozostałości po II wojnie światowej (za kościołem, przy przedszkolu, przy straży pożarnej). Jeden z nich podlega pod zarząd ogródków działkowych i możliwe jest jego otwarcie i zwiedzanie. Inicjatywa poznawania historii lokalnej (zwiedzanie schronu) mogłaby być połączona z działaniem kulturalnym - np. pokaz teatralny, warsztat, działania edukacyjne, wystawa. Ze schronem sąsiaduje działka, na której mogłoby zrealizować działania plenerowe. W ramach inicjatywy można by np. postawić tablicę informacyjną przybliżającą historię schronu lub zorganizować wspólnotową **akcję sprzątania**, przygotowywania terenu.

5. **Rekreacja (rowery)** - projekt związany ze stworzeniem lub adaptacją przestrzeni na ścieżki rowerowe. Zwrócono uwagę, że w otoczeniu Rybnika istnieją ścieżki rowerowe, a w samych Chwałowicach ten temat jest mocno zaniedbany. Podkreślono także, że na głównej, ruchliwej ulicy miasta nie ma odpowiedniego zabezpieczenia dla rowerzystów, co z kolei wpływa negatywnie na **bezpieczeństwo**.

WYWIAD POGŁĘBIONY – RADA DZIELNICY

Spotkanie z przewodniczącym Rady Dzielniczy odbyło się w dniu 12.05.2022 r. Celem spotkania była analiza potencjału liderów i lokalnych społeczności, promocja programu DK+ Inicjatywy Lokalne wśród najbardziej rozpoznawalnego lidera lokalnej społeczności oraz pogłębienie wiedzy na temat inicjatyw społecznych w Chwałowicach, ze szczególnym wskazaniem takich, które poprzez swój charakter mogłyby rozwinąć się jako Inicjatywy Oddolne.

Rada Dzielniczy może też służyć jako dobry ambasador inicjatyw oddolnych, a także skuteczny łącznik pomiędzy spółdzielniami mieszkaniowymi znajdującymi się na terenie Chwałowic. Społeczności spółdzielni mieszkaniowych jawią się jako niezależne społeczności lokalne, które mogą mieć swoje potrzeby niezależnie od wszystkich mieszkańców Chwałowic. To też społeczności, które warto brać pod uwagę gdy myśli się o organizowaniu działań integrujących różnorodne środowiska.

INSPIRACJA DLA INICJATYW ODDOLNYCH

W czasie spotkania pojawiły się następujące pomysły / wskazówki dotyczące potencjalnych inicjatyw:

- rocznica powstania kopalni wypadająca w roku 2023 (125 lat) - i związana z tym inicjatywa angażująca społeczność lokalną np. **zbieranie opowieści**, historii, pamiątek związanych z historią kopalni, stworzenie wystawy z zebranych pamiątek
- warsztat / zajęcia z architektem lub urbanistą na temat projektowania przestrzeni, z uwzględnieniem pomysłów mieszkańców (być może dzieci lub młodzieży) na **zagospodarowanie przestrzeni Chwałowic** (np. okolice Domu Kultury i jego amfiteatru)
- **wykorzystanie licznych terenów zielonych** - np. na piknik, imprezę plenerową, działania sportowe czy kulturalne. Ewentualnie skorzystanie z istniejącej infrastruktury (boiska) na wydarzenia integracyjne, na działania plenerowe typu pikniki, festyny czy inne przedsięwzięcia

- **wykorzystanie potencjału społeczności**, np. w czasie akcji związanych z zagospodarowaniem terenów (np. akcja sprzątania terenów w pobliżu garaży)
- zagospodarowanie **terenów hałd pogórnich** - aby mogły być wykorzystane w celach rekreacyjnych. Obecnie tereny te często wykorzystywane są jako miejsce spacerów czy do biegania, ale nie ma możliwości bezpiecznego przemieszczania się rodziców z małymi dziećmi w wózkach
- rodzinne uprawianie sportu, gra w piłkę, **piknik czy impreza plenerowa** mogą zostać zrealizowane w pobliżu lub na samym boisku sportowym - to dobre miejsce do integracji i plenerowego działania

Długofalowo, programując działalność domu kultury, warto traktować Radę Dzielnicy jako strategicznego partnera w projektowaniu i wdrażaniu projektów aktywizujących – traktując Radę Dzielnicy jako swojego ambasadora aktywności obywatelskiej.

Warto też, by promując realizowane Inicjatywy Oddolne dążyć do wypracowania autorskiego programu dotacyjnego dla aktywnych Chwałowiczan również po programie DK+ Inicjatywy Lokalne

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Działania badawcze, obejmujące zarówno warsztaty wydobywcze, wywiad indywidualny, spacer asystowany pozwoliły lepiej poznać specyfikę Chwałowic, możliwości i potencjały, a także potrzeby społeczności lokalnej. Formuła spotkań pobudzała grupy i indywidualne jednostki do tworzenia śmiałych wizji lokalnych inicjatyw. Kwestie poruszane w czasie spotkań i dyskusji pozwoliły wypracować rekomendacje, które mogą być wskazówkami dla osób i grup chcących zgłosić własny pomysł w konkursie na inicjatywy w ramach projektu “Włącz działanie! Kulturalna diagnoza Chwałowic”. Przedstawiono je poniżej:

1. W trakcie warsztatów powstały zarysy pomysłów na Inicjatywy Oddolne – potraktuj je jak inspirację! Jeśli Twój pomysł czerpie inspirację z pomysłów stworzonych w trakcie warsztatów – wyraźnie to zaznacz. Zachęcamy też do podejmowania współpracy między sobą!
2. Plener - działania realizowane w przestrzeni publicznej, w plenerze mają ważny potencjał integracyjny, włączający. Otwarte wydarzenie (koncerty, działania artystyczne, taneczne, rozgrywki sportowe itd.) pozwolą ośmielić do uczestnictwa w kulturze tych, którzy dotychczas odczuwali różnego rodzaju

bariery. Ponadto plenerowe działania, organizowane w miejscach do tej pory niewykorzystywanych w tym celu, mogą zmienić sposób postrzegania konkretnych punktów na mapie Chwałowic.

3. Historia / dziedzictwo - Chwałowice to miejsce o bogatej historii, w którym nie brakuje pasjonatów przekonanych o wartości lokalnych opowieści, tradycji, specyfiki. Eksplorowanie tradycji, sięganie do historii, przyglądanie się dawnym zwyczajom i próba znalezienia ich śladów we współczesności to możliwe drogi inspirowania się przeszłością. Działania twórcze, wspólnotowe, realizowane w oparciu o inspiracje losami przeszłych pokoleń pozwolą wyzwolić zainteresowanie historią.
4. Opowieści, rozmowa - wartościową formą wykorzystywaną w realizacji inicjatyw może być opowieść i rozmowa. Ciekawe mogą być różnorodne działania wyzwalające dialog, umożliwiające mieszkańcom dzielenie się własną wiedzą, historiami rodzinnymi i indywidualnymi, a także refleksjami.
5. Ekologia - zagospodarowanie terenów pokopalnianych i miejskich obszarów zaniedbanych jest istotnym dla społeczności lokalnej działaniem. Inicjatywy mogłyby zawierać elementy działań ekologicznych, polegać na wspólnym działaniu na rzecz środowiska naturalnego. Akcje zazieleniania przestrzeni publicznej, działania warsztatowe w zakresie ekologii i ochrony przyrody to tylko przykłady potencjalnych inicjatyw.
6. Muzyka - temat muzyki i jego różnorodne interpretacje mogą stanowić ciekawy mianownik dla inicjatyw realizowanych w projekcie. Muzyka ma moc łączenia, a mieszkańcy Chwałowic w diagnozie niejednokrotnie odnosili się do niej jako wartości oraz sposobu na spędzanie czasu. Koncerty, warsztaty muzyczne, nauka gry na różnych instrumentach, wspólne muzykowanie (śpiew, karaoke) czy tańczenie do muzyki to przykładowe formy podejmowania tematu w inicjatywach.
7. Warsztaty - potencjał stanowią działania warsztatowe różnego typu, umożliwiające mieszkańcom Chwałowic rozwijanie wiedzy i wzbogacanie umiejętności.
8. Integracja - mieszkańcy Chwałowic są otwarci na spotkanie, wzajemne poznawanie się. Inicjatywa umożliwiająca niezobowiązujące spotkanie, integrację stanowiłaby olbrzymią wartość. Wydarzenia o otwartym charakterze, umożliwiające rozmowę, dialog międzypokoleniowy będą doskonałym sposobem na nawiązywanie relacji, budowanie społeczności, a w przyszłości (być może) zaowocują także tworzeniem wspólnych projektów czy inicjatyw.

INFORMACJE

Projekt "Włącz działanie! Kulturalna diagnoza Chwałowic" jest realizowany przez Dom Kultury w Chwałowicach, a dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne. Edycja 2022.

Za koordynację projektu z ramienia DK Chwałowice odpowiada: Marlena Kolarczyk
W realizację działań diagnostycznych zaangażowani byli: Karina Abrahamczyk-Zator (Dyrektor) oraz zespół w składzie: Marlena Kolarczyk, Monika Kubica-Skaba i Izabela Nietrzpiel.

Animatorem Narodowego Centrum Kultury w projekcie jest: Tomasz Ignalski.

Za opracowanie metodologii badań i realizację badań oraz opracowanie raportu odpowiadali: Łukasz Dziuba i Hanna Kostrzewska.